

وزارت اطلاعات:

کلیدی ترین عنصر پشتیبانی عملیات تروریستی شاهچراغ و مرتبط با داعش دستگیر شده است

وزارت اطلاعات با انتشار بیانیه‌ای ضمن تسلیت شهادت مظلومانه شهدای حرم مطهر شاهچراغ(ع) اعلام کرد: کلیدی ترین عنصر پشتیبانی عملیات تروریستی اخیر و مرتبط مستقیم با سرکردگان داعش دستگیر شد.

صفحه ۲

سرمقاله

۲۸ مرداد؛ کودتا یا قیام ملی

کوروش احمدی
دیپلمات پیشین

بحث درباره چگونگی سرنگونی دولت مصدق در ۲۸ مرداد ۳۲ د یکی، دو دهه گذشته دستخوش تحولاتی شده است. در یکی، دو دهه اخیر جمعی که از مقامات حکومت شاه نبوده‌اند، سرنگونی دولت مصدق را قانونی و مشروع شمرده و علت آن را قیام مردم و واکنش دفعتی و خودجوش بخش کوچکی از مأموران نظامی و انتظامی در حمایت از مردم دانسته و ایفای نقشی از سوی آمریکا و انگلیس در این واقعه را رد کرده‌اند. این در حالی است که در دهه‌های ۳۰، ۴۰ و ۵۰ مطلقاً چنین تصویری در بدنه جامعه و در میان تاریخ‌نگاران مستقل دیده نمی‌شد. در این یادداشت که فشرده‌ای از یک نوشته طولانی است، با حداکثر اختصار به برخی از جوانب امر پرداخته شده است:

جوانب حقوقی

«سرپیچی مصدق از فرمان شاه مبنی بر عزل خود» اساس استدلال حقوقی کسانی است که سرنگونی دولت مصدق را حاصل یک قیام مردمی می‌دانند و نه یک کودتای غیرقانونی. این استدلال نخستین بار از طرف تیمسار آز‌موده، دادستان دادگاه نظامی، به‌عنوان اساس جرم مصدق مطرح شد. این استدلال به دلایل زیر نادرست است:

۱- مطابقت روح و نص قانون اساسی، شاه نمی‌توانست نخست‌وزیر را عزل کند. اصل ۲۴ متمم قانون اساسی که می‌گوید «شاه از مسئولیت میرا است» جزء الفیای مشروطیت و دموکراسی است. طبعاً مقامی که مسئول و پاسخ‌گو نیست و سمت او مادام‌العمر و موروثی است، نباید مختار باشد؛ چون اختیار و مسئولیت لازم و ملزوم یک‌دیگرند. در همین راستا، «قوای مملکت ناشی از ملت» دانسته شد (اصل ۱۶) و «وزرا مسئول در برابر مجلس» (اصل ۶۰) در برابر شاه. قانون اساسی تصریح می‌کند: «وزرا نمی‌توانند احکام شفاف‌هی یا کتبی پادشاه را مستمسک قرار داده، سلب مسئولیت از خودشان کنند» (اصل ۶۴). «همه قوانین و دستخط‌های پادشاه در امور مملکتی وقتی اجرا می‌شود که به امضای وزیر مسئول رسیده باشد…» (اصل ۴۵) و دستخط عزل مصدق را کسی امضا نکرده بود؛ بنابراین تطبیق این اصول با هم و رویه معمول در دیگر ممالک مشروطه گویا است که اصل ۴۶ که «عزل و نصب وزرا را به موجب فرمان همایون پادشاه می‌داند، کلاً تشریفاتی است، متمم است نه موردی و برای رسمیت‌دادن به تصمیم مجلس است؛ مانند محضردادن در مجلس که به معامله دو طرف، بدون دخالت در محتوای آن، رسمیت می‌دهد؛ به‌علاوه این اصل ناظر است بر عزل و نصب وزرا و راجع به عزل و نصب نخست‌وزیر مطلقاً ساکت است. اصل ۶۷ عزل «هیئت وزرا» را منحصرأ در صلاحیت «مجلس شورای ملی یا مجلس سنا» و در صورت «ظاهر ناراضیانی» قرار داده است. روح قانون اساسی مشروطه همین معنا است. زیرا اگر قرار بود شاه همچنان نخست‌وزیر عزل و نصب کند، مشروطه بلاموضوع می‌شد. جالب اینکه موجودیت سلسله پهلوی نیز مروهن همین قاعده بود. در فروردین ۱۳۰۳ و بعد از شکست پروژه جمهوریت سردارسیه (رضاشاه بعدی) در پی اعتراضات مردم در دوم فروردین، احمدشاه از پاریس طی تلگرافی به رئیس مجلس نوشت: «جریان اخیر مملکت اطمینان ما را از سردارسیه سلب کرده، دیگری را در نظر بگیربد تا درباره او عمل شود». نمایندگان طرفدار سردارسیه معترض شدند که «شاه مطابق اصل ۴۶ حق عزل و نصب ندارد…» اگر این ماده چنین حقی را بدون رای مجلس به شاه بدهد، دیگر معنای حکومت ملی و حکومت قانون چیست؟». مدرس نیز که مخالف دولت سردارسیه بود و ملیون دیگر مانند مستوفی‌الممالک، مشیرالدوله، مصدق، مؤتمن‌الملک و… از تأیید نظر احمدشاه خودداری کردند و نامه او مسکوت ماند! همین استدلال را مصدق در پاسخ به کیفرخواست دادگاه نظامی مطرح کرد؛ آنجا که گفت: «اگر بنا بود پادشاه هر وقت خواست وزیر را عزل و نصب کند، مشروطیت معنی و مفهومی پیدا نمی‌کرد…» مصدق در دادگاه و چند جای دیگر گفته است که به‌همین‌دلیل پیشنهاد نخست‌وزیری رضاشاه (۱۳۰۶) و محمدرضا شاه (اسفند ۱۲۲) را نپذیرفت. پاسخ تیمسار آز‌موده به این استدلال‌های حقوقی تنها این بود که «نکدام آدم عاقلی باور می‌کند شاه فقط تشریفاتی باشد و کارهای نباشد».

۲- استدلال دیگر قائلان در بدستی فرمان عزل شاه این است که عزل مصدق مجلس را منحل کرده بود، شاه طبق سنت حق عزل نخست‌وزیر را داشت. این استدلال نیز نادرست است؛ چراکه اولاً مجلس منحل نشده بود. در پی فراندوم انحلال مجلس در ۱۲ و ۱۹ مرداد ۳۲، نامه مورخ ۲۲ مرداد مصدق به شاه و درخواست صدور فرمان انحلال مجلس هفدم و انجام انتخابات مجلس هجدهم بدون جواب ماند. استعفای حدود ۵۲ نماینده مجلس به درخواست مصدق از حدود ۸۰ نماینده نیز هنوز سید قانونی خود را مطابق آیین‌نامه داخلی مجلس طی نکرده بود. در نتیجه، فرمان عزل و نصب از طرف شاه در شرایطی در تاریخ ۲۲ مرداد امضا و در نیمه‌شب ۲۵ مرداد ابلاغ شد که مجلس همچنان دایر بود. ثانیاً نسبت تحت عنوان اختیار شاه به عزل نخست‌وزیر در دوره قرت (تعطیلی مجلس) وجود ندارد و استنادی نیز که عزل مصصام‌السلطنه در مرداد ۱۲۹۷ از سوی احمدشاه می‌شود، ایجاد سابقه نکرد.

ادامه در صفحه ۸

شنبه ۲۸ مرداد ۱۴۰۲ • ۲ صفر ۱۴۴۵ • ۱۹ آگوست ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۶۲۸ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: دومین اقتصاد جهان کاهش رشد اقتصادی و افزایش نرخ بیکاری را تجربه می‌کند؛ چین در سراشیبی، جلال شباهنگی درگذشت و **یادداشت‌هایی از پویا نعمت‌اللهی**، حامد ذاکر، مصطفی ایزدی

گزارش خبرنگار اعزامی «شرق» به عربستان از دیدار امیر عبداللهیان با ولیعهد، بن‌سلمان و بن‌فرحان، وزیر امور خارجه سعودی

فاز اجرائی آشتی

سفیر ایران در عربستان به زودی در محل مأموریت خود حاضر خواهد شد

گزارش تیتربک را در صفحه ۳ بخوانید

تحقیقات جدید در پرونده اتوبوس خبرنگاران

مسئولان مربوطه باید پاسخگو باشند

۱۰

گفت‌وگو با مجتبی فرآورده درباره جرایمی نزدیک نشدن به موضوعات سیاسی در آثار سینما

در هیچ دولتی نمی‌شد فیلم سیاسی ساخت

۱۱

گفت‌وگوی «شرق» با نوری قزلجه در باره لایحه حجاب

دانش آموزان زیر ۱۸ سال به فراجام معرفی می‌شوند؟

معصومه معظمی: غلام‌رضا نوری قزلجه، رئیس فراکسیون مستقلین مجلس و نماینده مردم بستان‌آباد در مجلس یازدهم که از مخالفان اصل ۸۵ شدن لایحه حجاب است و تأکید دارد که باید همه مصوبات مجلس به‌طور شفاف و در صحن علنی بررسی شود تا مردم در جریان مصوبات آن قرار گیرند؛ در جلسه رأی به ۸۵ شدن این لایحه انتقادات خود را بیان کرد. او به‌عنوان مخالف ضمن برشمردن مشکلات و ایرادات این لایحه در ناحیه کسب‌وکارها، گفت این لایحه به حوزه دانش‌آموزان زیر ۱۸ سال هم ورود کرده است و خانواده‌هایی که صبح فرزند خود را به مدرسه می‌فرستند، باید عصر او را از کلانتری تحویل بگیرند! سخنانی که واکنش تند قالیباف را به‌عنوان رئیس مجلس به دنبال داشت و خطاب به او، اظهارات و اطلاعات نوری را «کذب» و «دروغ محض» قلمداد کرد. نوری قزلجه با حضور در تحریریه روزنامه «شرق» در گفت‌وگویی کوتاه ضمن ابراز نگرانی از ورود لایحه حجاب به حوزه دانش‌آموزی، مستنداتی را که دراین‌باره به همراه داشت، در اختیار روزنامه «شرق» قرار داد.

این گفت‌وگو را در صفحه ۲ بخوانید

یادداشت

تأثیر یادداشت‌های تحلیلی بر جامعه

وحید معتمدنژاد

در عصر کرنگ رسانه‌های کاغذی، یک یادداشت از هر مقوله‌ای در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، هنری و فرهنگی تا چه حد می‌تواند در بازتاب آن به جامعه تأثیرگذار باشد؟ در گذشته‌ای نه‌چندان دور، «خبر» با اشکال گوناگون به سماع و نظر همگان می‌رسید؛ چه در قالب درج در روزنامه‌ای با چاپ صبح یا عصر و چه در صدای پنهان از جعبه‌ای جادویی به نام «رادیو» که انتظار برای دریافت آن، هیجان خاصی می‌طلبد و آگاهی خبری در میان آرامش نسبی جامعه، تأثیری نسبتاً پایدار در اذهان به جا می‌گذاشت. اما در جامعه کنونی و در میان امواج مختلف اطلاع‌رسانی، به‌خصوص شبکه‌های اجتماعی، «خبر» بیشتر جنبه تحرک لایه‌های واکنش‌زای مغز را به همراه دارد؛ تا جایی که مستقیم در تمام مسیر پیش‌روی هرکدام از افراد جامعه به‌ویژه کشور «خبرخیز» ایران، تأثیری نابهنگام دارد که می‌تواند بر اهداف از پیش تعیین‌شده هر عضوی از خانواده و در هر گروه سنی عواقب خاصی داشته باشد تا آنجایی که منجر به تشکیل گروه‌های خاص طبقاتی در تمامی زمینه‌ها می‌شود. خوب آگاهی‌هم که هیچ کشوری مانند ایران «خبرزده»، در حوزه‌های گوناگون به این حد خیرساز نیست و این خود بزرگ‌ترین چالش و عامل درون‌زای احساسات فردی و اجتماعی است که در می‌تواند بر عواملی همچون سطح زندگی به لحاظ کنش‌های سیاسی و اجتماعی بیشترین آسیب‌ها را در همه طبقات بر جای گذارد. آسیب‌زایبودن خبر در کشور ما از حد استاندارد جهانی به وفور بالاتر رفته که این خود منبع بسیاری از ناملایمات اجتماعی و سیاسی است. اینکه درج خبر تا چنین حدی در هر شبانه‌روز در بدنه اجتماعی، نشر و گسترش می‌یابد، خود منبع زایش آسیب‌های روحی است که ریشه در «تشنگی کاذب در دریافت خبر» داشته تا هر فرد ایرانی از این منظر به دنبال تعیین مسیر جدید زندگی در خصوص برون‌رفت از مشکلات و ایجاد بستری جهت سرمایه‌گذاری برای آینده‌ای مطمئن و دور از هدررفت باشد.

حال در این میان، در کنار «اخبار مطبق»، جایگاه یادداشت‌های رسانه‌ای در خیل رسانه‌های کاغذی در قطع مختلف چه روزانه، ماهانه و سالانه تا چه حد می‌تواند مخاطب‌پذیری خود را حفظ کند؟ در کشوری همچون ایران که افراد جامعه‌اش هر روز در معرض انواع خبر، آن‌هم به صورت کاذب و صادق است، تکلیف‌پذیرش آن از سوی گیرنده خبر بر چه پاشنه‌ای می‌چرخد؟

از آنجایی که افراد جامعه ما در حال حاضر به تنهایی خود «تحلیلقر ممارستی خبر» هستند، جایگاه یادداشت‌های روزانه کجاست؟

ادامه در صفحه ۴

گفت‌وگویی احمد غلامی با علیرضا رجایی و فریخ نگهدار

درباره کودتای ۲۸ مرداد و اثر آن بر جریان‌های ملی، مذهبی و حزب‌توده

بعد از کودتا چه گذشت

با یادداشتی از همایون کاتوزیان

در تأملات و خاطرات پساکودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، آرایش و موضع‌گیری نیروهای سیاسی حاضر در صحنه آن روزگار اهمیت بسیار دارد. اما اینکه که هفتاد سال از کودتا می‌گذرد، شاید مهم‌تر از همه، به سبب وضعیت موجود و ضرورت بازخوانی تاریخ معاصر ما، واوایی اثراتی باشد که کودتا بر روی جریان‌های سیاسی مؤثر آن دوران، یعنی حزب توده، چپ‌گرایان و جریان ملی و ملی-مذهبی‌ها گذاشت و سرنوشت آنان را به کلی دگرگون کرد. از این‌رو به سراغ دو چهره شاخص این جریان‌ها رقیتم تا تأثیر کودتا را بر مواضع و تحولات نیروهای سیاسی بیکبری کنیم.

علیرضا رجایی معتقد است کودتای ۲۸ مرداد با محاکمه و حصر دکتر مصدق، جبهه ملی و حامیانش را عملاً از کاریمای رهبری ضروری او محروم کرد و این به زمینه اختلاف در خطمشی در میان جبهه دامن زد. رهبران نهضت آزادی، با جمع‌بندی علل شکست نهضت ملی که ازجمله آنها زدست‌دادن تدریجی پشتیبانی نیروهای مذهبی بود، به این باور رسیدند که تأمین دموکراسی و استقلال منابع ملی، مستلزم اقیاع نهاد و نیروی اجتماعی مذهب است؛ همان کاری که علمای مشروطه‌خواه در ابتدای قرن بیستم انجام دادند. اما جبهه ملی با این ایده موافقت نداشت و ورود به چنین ائتلاف‌هایی را برای دموکراسی ایران خطرناک می‌دانست. فریخ نگهدار نیز با تمرکز بر عملکرد جنجال‌برانگیز حزب توده در دوران کودتا، معتقد است اگر ما می‌خواستیم در آن دوران جلوی کودتای ۲۸ مرداد گرفته شویم، می‌بایست به نحوه عمل می‌کردیم که دستگاه روحانیت و سلطنت، در برابر جنبش ملی و ترقی‌خواهان ایران، در برابر مصدقی‌ها و توده‌ای‌ها، به سوی اتحاد و همدستی با یکدیگر رانده نشوند. در تمام جمع‌بندی‌ها به نظر می‌رسد آنچه اینک بر سر آن توفیقی عام به عمل آمده، این است که کودتای ۲۸ مرداد سرنوشت قهری و گریزناپذیر ملت ایران نبود و اگر نیروهای سیاسی داخلی عملکرد بهتری داشتند این کودتای دگرگون‌ساز تاریخی به وقوع نمی‌پیوست و یکی از مهم‌ترین جنبش‌های سیاسی معاصر ایران برای دموکراسی خواهی و قانون‌گرایی و استقلال، به شکست و سرخوردگی جامعه و روشنفکران منتهی نمی‌شد. این پرونده را در صفحه‌های ۸ تا ۵ بخوانید

یادداشت

کشیدن سیم خاردار جلوی امواج دریا

مهرداد احمدی شیخانی

سال‌ها پیش، وقتی برای اولین بار در یادداشتی به این اشاره کردم که در دوره رضا شاه، ابتدا داشتن رادیو ممنوع بود، یک نفر برابم تصویری از مجوز پدربزرگش فرستاد که از شهربانی، اجازه داشتن رادیو را گرفته بود. یادم نیست که شغل آن پدربزرگ چه بوده که توانسته بود اجازه داشتن رادیو را در خانه از شهربانی بگیرد؛ اما جالب بود که داشتن چنین مجوزهایی در صُور مختلف و هرازچندگاهی در کشورمان مرسوم می‌شود؛ یعنی داشتن یک چیزهایی برای عموم مردم غیرقانونی اعلام می‌شود و بعد عده‌ای به واسطه شغل یا امکانی که دارند، درصدد کسب مجوز برمی‌آیند و مجوز استفاده از آن امر ممنوع را کسب می‌کنند تا به‌مرور آن امر ممنوع آن‌قدر گسترش می‌یابد و عمومی می‌شود که عملاً غیرقانونی‌بودنش به کناری نهاده می‌شود و به قول آن مَثَل معروف «شتر دیدی ندیدی»، هرچند ممکن است هیچ وقت آن ممنوعیت فسخ نشود. مثلاً تا آنجایی که می‌دانم، هنوز هم داشتن رادیو ممنوع است؛ یعنی از زمان رضا شاه که داشتن رادیو غیرقانونی شد تاکنون، کسی دنبال این نبوده که این ممنوعیت را بردارد. البته قافز رادیو نیست. در این بلاد، خیلی چیزها ممنوع است و استفاده از آن غیرقانونی اعلام شده ولی دیگر حتی وجود هم ندارند که کسی به دنبال رفع ممنوعیتش باشد. یکی از آن ممنوعیت‌ها، داشتن دستگاه ویدئو است که هنوز هم داشتن ممنوع است؛ ولی دیگر چیزی به نام ویدئو وجود ندارد که داشتنش جرم باشد؛ یعنی اگر کسی بعد از این‌همه سال این دستگاه را به‌عنوان عتیقه‌ای از دوران گذشته در خانه داشته باشد، مرتکب جرم شده و پیگرد قانونی دارد؛ هرچند نسل جدید اصلاً نمی‌دانند ویدئو چه دستگاهی است و با آن چه می‌کند و احتمالاً ممکن است اگر آن را ببینند، گمان کنند یک نوع دستگاه خوراگ‌نپزی مانند مایکروویو یا همان موج‌پز است. این را برای شوخی نگفتم؛ چون چند سال پیش یک نفر را به اتهاماتی محاکمه کردند و یکی از جرائمش داشتن دستگاه نماپز بود (که داشتن آن هم غیرقانونی است). آن‌هم وقتی که دیگر کسی از نماپز یا همان فکس استفاده نمی‌کند. درست مثل رادیو که احتمالاً اگر هنوز ممنوعیتش لغو نشده باشد، استفاده از آن هم می‌تواند جز، جرائم باشد. اما چرا چنین است و چرا بسیاری چیزها که محصول تکنولوژی و پیشرفت جوامع بشری و تحولات اجتماعی است، در این سرزمین ممنوع می‌شوند، با اینکه تجربه این صدساله و بلکه بیشتر نشان می‌دهد که این ممنوعیت‌ها مانند این است که جلوی امواج دریا سیم خاردار بکشیم و چرا با اینکه می‌دانیم و تجربه کرده‌ایم که تحولات اجتماعی اجتناب‌ناپذیر است، باز هم چنین می‌کنیم و یک اشتباه را در اشکال مختلف تکرار می‌کنیم؟

ادامه در صفحه ۴

رهبر انقلاب در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران تأکید کردند:

سپاه؛ پدیده منحصر به فرد

♦ وظیفه امروز، امید، شوق وحدت ملی و کار جهادی است

♦ بیان انتقاد همراه با اعتماد به مسئولان باشد

صفحه ۲

گزارش خبرنگار اعزامی «شرق» به عربستان از دیدار امیر عبداللهیان

با ولیعهد، بن‌سلمان و بن‌فرحان، وزیر امور خارجه سعودی

فاز اجرائی آشتی

سفیر ایران در عربستان به زودی در محل مأموریت خود حاضر خواهد شد

گزارش تیتربک را در صفحه ۳ بخوانید

برسپولیس همچنان با حداقل اختلاف می‌برد

یحیی؛ ژنرال ناپلئون

۹

زنان بسکتبال به سطح اول آسیا می‌رسند؟

روز بزرگ دختران ایران

۹

گفت‌وگو با مقامات دولت خیال

وزیر ارتباطات: بابت محدودیت‌ها در اینترنت عذر خواهی می‌کنم

سیدشهاب‌الدین طباطبایی

۴۰ خطبه از خطبه‌های دوم نماز جمعه شهر امید تمام شد. خطبه‌هایی که شاید آرزو داشتیم بر زبان امامان جمعه شهرمان جاری شود… حرف‌هایی که حجت‌الاسلام منصف نه برای خوشامد قدرت بلکه در همدلسی با مردم بر زبان می‌آورد شاید. شاید که مرهمی بر درد‌های این‌روزهای‌مان بود. این هم اگر نبود حداقل نمک‌پاش دل ریش‌مان نبود. خلاصه اینکه آن خطبه‌ها به ۴۰ تا رسید و تمام. حالا در س سری جدید یادداشت‌های شنبه، مصاحبه خبرگزاری امید با مقامات کشور را می‌خوانید. با همان سبک و سیاق خطبه‌های دوم نماز جمعه شهر امید و روش و منش حجت‌الاسلام منصف.

***

وزیر ارتباطات در گفت‌وگو با خبرنگار خبرگزاری امید گفت: متأسفانه تعداد کارگروه‌ها و ورود دستگاه‌های مختلف به موضوع اینترنت به جای آنکه رضایت مردم از کیفیت و سرعت اینترنت را به دنبال داشته باشد، کار را خراب‌تر می‌کند. صریح می‌گویم دخالت‌های غیرتخصصی و مشورت‌های محدودکننده و دیدگاه‌های تنگ‌نظرانه برخی گروه‌های سیاسی هم در این قضیه تأثیر زیادی دارد. تلاش می‌کنیم با بحث و گفت‌وگوهای سازنده از حقوق مردم در این حوزه دنبال داشته باشیم. از یک طرف ما پیش‌ازاین حق استفاده مردم از یکی از دبهی‌ترین و سهل‌ترین امکانات روز دنیا ضایع شود. او افزود: من هم مثل بسیاری از مردم معتقدم محدودیت‌ها و مسدودسازی‌های شبکه‌های اجتماعی، از یک طرف کسب‌وکارهای بسیاری را مختل کرده و از سوی دیگر به بالا رفتن هزینه دسترسی به شبکه‌های مسدودشده کمک کرده؛ ضمن آنکه هدف‌های طرح محدودسازی را هم محقق نکرده است؛ یعنی هم‌زمان هم به کسب‌وکارهای مردم ضربه زده، هم بازار دوزرندگان فیلترینگ را با تحمیل هزینه اضافه بر مردم رونق داده است، هم اینکه بر ناراضیاتی‌ها دامن زده است. انجام نشود تا نتیجه به نفع مردم و در راستای تقویت منافع ملی باشد. وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات در ادامه گفت‌وگوی خود با خبرنگاری امید افزود: در ماجرای مذاکره با شرکت‌های خارجی مسئول شبکه‌های اجتماعی هم خوب عمل نکرده‌ایم؛ به‌طور مثال عراقی‌ها پس از آنکه تلگرام را فیلتر کردند، بعد از مذاکره با مسئولان این شبکه اجتماعی و پاسخ مثبت شرکت تلگرام به درخواست نهاد‌های امنیتی عراق، مجدداً آن را رفع فیلتر کردند.

ادامه در صفحه ۴